

provides access to international scientific publications and professional literature, which contributes to the professional development of specialists.

An important component of professional communication in foreign languages is the correct use of specialized terminology. Security and defense sector employees must understand and use professional vocabulary related to criminal law, operational activities, public safety and international security. The accurate use of terminology is especially important during negotiations, preparation of official documents and coordination of joint operations.

Modern information technologies also contribute to the development of foreign language communication skills. Online educational platforms, digital training programs, and international communication networks create new opportunities for improving language competence among military and law enforcement officers. Such technologies allow officers to participate in international seminars, conferences, and training programs, which enhances their professional communication skills.

Besides, for security and defense professionals, foreign language proficiency is a prerequisite for participation in international exercises, joint operations, and negotiations. Online platforms provide an opportunity to actively use foreign languages in a professional context, as well as to practice interaction skills with native speakers. This not only improves language skills, but also allows security and defense professionals to work in an international environment, where accurate understanding and effective communication are the keys to success.

Thus, professional communication in foreign languages is an important element of the professional competence of specialists in the field of security and defense, which ensures effective international cooperation, participation in multinational missions, access to modern professional knowledge, and successful performance of professional duties.

Артур Волобоєв,
*начальник відділу організації
освітнього процесу Донецького
державного університету внутрішніх*

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Протягом понад чотирьох років повномасштабної збройної агресії проти України суттєво трансформувалися вимоги до проходження служби в лавах Національної поліції. Водночас, запровадження воєнного стану зумовило перегляд змісту, форм і методів формування фахових компетентностей здобувачів вищої освіти, які навчаються за державним замовленням у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України. Як результат, одним із актуальних питань на сьогодні є підготовка фахівців, здатних здійснювати оперативно-розшукову діяльність (далі – ОРД) в умовах, що принципово відрізняються від мирного часу.

Правову основу ОРД становить Закон України «Про ОРД», який визначає її як систему гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів (ст. 2) [1]. Стаття 1 Закону України «Про Національну поліцію» встановлює, що Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2]. Зазначені нормативно-правові акти сукупно утворюють підґрунтя для визначення переліку компетентностей, якими має володіти випускник – підготовлений фахівець, який обійматиме посаду в оперативному підрозділі.

У цьому контексті ключовим є поняття компетентності. Закон України «Про вищу освіту» у пункті 13 частини першої статті 1 визначає компетентність як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших

особистих якостей [3]. Стандарт вищої освіти спеціальності 262 Правоохоронна діяльність для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений Міністерством освіти і науки України, окреслює загальні та спеціальні (фахові) компетентності [4], однак, на нашу думку, його зміст потребує суттєвого доповнення з урахуванням реалій воєнного стану. Зокрема, воєнний стан ставить перед оперативними підрозділами низку завдань, які не мали системного характеру в мирний час. Ідеться, передусім, про протидію диверсійно-розвідувальним групам противника, виявлення колабораційної діяльності (відповідальність за яку передбачена статтею 111¹ Кримінального кодексу України), протидію незаконному обігу об'єктів озброєння, а також забезпечення правопорядку на деокупованих територіях. Цей напрям доповнюється інструментарієм Кримінального процесуального кодексу України, Глава 21 якого регламентує процесуальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, виконання якого в умовах активних бойових дій потребує від працівника уповноваженого оперативного підрозділу не лише правових знань, а й тактичних навичок, стресостійкості та здатності приймати рішення в умовах невизначеності.

Зазначене розширення кола завдань оперативних підрозділів зумовлює потребу в перегляді змісту фахової підготовки. Системний аналіз практики діяльності оперативних підрозділів дає підстави виокремити такі основні напрями її вдосконалення:

– посилення тактико-спеціальної складової освітнього процесу, що передбачає набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок дій в умовах підвищеної небезпеки, зокрема під час здійснення оперативно-розшукової діяльності на територіях, наближених до зони активних бойових дій;

– зміцнення міждисциплінарної підготовки, яка інтегрує знання з оперативно-розшукової діяльності, кримінального права, кримінального процесуального права та криміналістики;

– формування цифрових компетентностей, пов'язаних із застосуванням сучасних інформаційно-аналітичних систем, зокрема аналітичних платформ кримінального аналізу для обробки оперативної інформації.

Окрім змістовного оновлення освітніх компонентів, важливим аспектом є підготовка здобувачів вищої освіти до міжвідомчої взаємодії, оскільки в умовах воєнного стану працівники оперативних підрозділів виконують функції, що виходять за межі традиційної правоохоронної діяльності, з огляду на їхню участь у спільних операціях з підрозділами Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України та іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони. Це вимагає впровадження в освітній процес закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання спеціалізованих модулів, орієнтованих на набуття компетентностей у сфері координації дій із суб'єктами забезпечення національної безпеки під час проведення спільних заходів.

Також поза увагою не може залишитися питання забезпечення якості практичної складової професійної підготовки. Відповідно до статті 74 Закону України «Про Національну поліцію», підготовка поліцейських здійснюється у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання [2]. Практична складова такої підготовки реалізується через навчальні практики та стажування, зокрема в оперативних підрозділах відповідно до Порядку проведення практичної підготовки, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ від 18.09.2024 № 634 [5]. В умовах воєнного стану ця складова є досить важливою, оскільки здобувачі вищої освіти безпосередньо залучаються до виконання завдань майбутньої професійної діяльності. Така практична підготовка створює можливості для формування професійних компетентностей, проте відповідний порядок потребує розроблення додаткових механізмів супроводу та психологічної підтримки як з боку науково-педагогічного та адміністративного складу закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, так і з боку баз практичної підготовки – територіальних (відокремлених) підрозділів (органів) поліції.

Отже, формування фахових компетентностей майбутніх працівників

Національної поліції у сфері ОРД в умовах воєнного стану є комплексною науково-практичною проблемою, розв'язання якої потребує системного підходу. Оновлення змісту освітніх програм має ґрунтуватися на узагальненні досвіду діяльності оперативних підрозділів в умовах збройного конфлікту, враховувати зміни у кримінальному, кримінальному процесуальному та оперативно-розшуковому законодавстві, а також забезпечувати міждисциплінарну інтеграцію знань.

Вважаємо, що перспективним напрямом подальшого дослідження є вдосконалення стандарту про вищу освіту за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з урахуванням потреб воєнного стану, трансформації завдань оперативно-розшукової діяльності та вивченням зарубіжного досвіду підготовки висококваліфікованих фахівців для правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 07.04.2026).
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 07.04.2026).
3. Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556-VII. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 07.04.2026).
4. Про внесення змін до стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 28 трав. 2024 р. № 769. *Освіта.UA*. URL: osvita.ua (дата звернення: 07.04.2026).
5. Про затвердження Порядку проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України : наказ М-ва внутрішніх справ України від 18 верес. 2024 р. № 634. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 07.04.2026).

Артур Волобоєв,
начальник відділу організації
освітнього процесу Донецького